

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Parzymiechy-Lipie-Więcki

Kod krajobrazu: 24-341.21-002

Położenie administracyjne: Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina
Popów, Powiat kłobucki

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Dominujący nad doliną Liswarty kościół pw. Św. Stanisława w Dankowie (fot. Jerzy Nita)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Parzymiechy-Lipie-Więcki
ID	597
Kod krajobrazu	24-341.21-002
Typ, podtyp krajobrazu	6b - Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
Typ rzeźby terenu*	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu*	341.21
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Wieluńska
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.2.2.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Krzepicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	Typ mieszany, z przewagą: 42
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Typ mieszany, z przewagą: Świetlista dąbrowa, postać wyżynna
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.24
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina Popów, Powiat kłobucki
Powierzchnia (ha)	9264,76

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wiejski, z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk w rejonie wsi: Parzymiechy, Lipie, Danków, Rembielice Szlacheckie, Popów, Wąsocz Górny o charakterze ulicówek i widlic. Południową granicę jednostki wyznacza dolina Liswarty.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na powierzchnię objętą ochroną prawną (rez. przyrody "Stawiska") i ruiny zamku bastionowego w Dankowie, ujęte w rejestrze zabytków oraz zabytkowy dom drewniany w Natolinie;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium ważności ze względu na kwalifikujące wskaźniki cech unikatowych (jw.) oraz zachowanie tradycji;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na doskonale zachowaną tradycyjną strukturę rozłogów pól, historyczne układy ruralistyczne, bardzo liczne zabytki, w tym obiekty inkastelowane, systemy i obiekty warowne, obronne i wojskowe, liczne miejsca pamięci, a także duży udział form ochrony przyrody oraz zachowane przedpola widokowe.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Dolina Liswarty stanowiąca południowy skraj krajobrazu, potoki Zimna Woda, dopływ w Lipiu, Grabarka. Występują tu pojedyncze pomniki przyrody oraz rezerwat przyrody "Stawiska", będący jednocześnie obszarem Natura 2000 Stawiska PLH240024, Załęczański Park Krajobrazowy oraz Obszar Chronionego Krajobrazu "Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego".

Walory kulturowe

Krajobraz bogaty w cenne elementy kulturowe: stanowiska archeologiczne; zespół parkowo-pałacowy w Parzymiechach z parkiem w stylu angielskim, oficyny, łazienki ogrodowe i pozostałości alei wjazdowej oraz budynki gospodarcze; cmentarz Potockich, cmentarz żołnierzy – miejsca pamięci (bitwa pod Parzymiechami w 1939 w bitwie granicznej z Niemcami rozpoczynającej II wojnę światową); pozostałości zespołu dworskiego z XVIII-XX w.; dwór w Lipiu z XVIII; pozostałości twierdzy bastionowej z XVII wieku (na miejscu dawnego zamku) w Dankowie - jedyne takie założenia w Polsce, posiadającego nietypowy układ bastionów na rzucie zbliżonym do prostokąta, wały ziemne oblicowane murem; kościół św. Stanisława w Dankowie; leśniczówka z XVIII wieku i zabytkowy dom drewniany w Natolinie; spichlerz w Rębielicach Szlacheckich, tereny przykościelne w Popowie. Zachowana tradycja krajobrazu.

Fizjonomia krajobrazu

Różnorodność struktury pokrycia terenu w tym zabudowy wiejskiej, pól uprawnych, zadrzewień śródpolnych i lasów. Zachowana tradycja krajobrazu wiejskiego. Dalekie i rozległe widoki na pola uprawne z licznych ciągów widokowych wzdłuż dróg (Parzymiechy, Stanisławów, Więcki i in.), zachowane panoramy na Danków i Wąsocz Dolny od strony dróg wjazdowych do wsi (przedpola ekspozycji).

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Plac w Rębelicach Szlacheckich (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Widok na kościół w Rębelicach Szlacheckich. Obrzeża wsi. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Fragment zabytkowych murów obronnych twierdzy bastionowej i górujący kościół w Dankowie. (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 4

Panorama Dankowa z kościołem pw. Św. Stanisława (na pierwszym planie dolina Liswarty w sąsiednim krajobrazie) (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Krajobraz z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

